

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

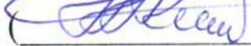
Факультет економіки і менеджменту

Кафедра економіки та підприємництва імені
професора Брюховецького І.М.

**Робоча програма (силабус) освітнього компонента
Організація та кооперація підприємницької діяльності
(вибіркова ВК8)**

Реалізується в межах освітньої програми «Економіка»
за спеціальністю **051 «Економіка»**
на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

Суми – 2024

Розробник: Олександр КОВБАСА доцент, к.е.н., доцент кафедри економіки та підприємництва імені професора Брюховецького І.М.

Розглянуто,
схвалено та
затверджено на
засіданні кафедри
економіки та
підприємництва

протокол №16 від 10 червня 2024 року

Завідувач
кафедри

Світлана ТЕРЕЩЕНКО

Погоджено:

Гарант освітньої програми

(Наталія СТРОЧЕНКО)

Декан факультету, де
реалізується освітня програма

(Маргарита ЛИШЕНКО)

Рецензію на робочу програму
(додається) надали:

(Світлана ТУРЧІНА)

(Сергій БАШЛАЙА)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

(Надія БАРАНІК)

Зареєстровано в електронній базі: дата: « 19 » 08 2024р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Організація та кооперація підприємницької діяльності			
2.	Факультет/кафедра	Економіки та менеджменту/економіки та підприємництва імені професора Брюховецького І.М.			
3.	Статус ОК	Вибіркова ВК8			
4.	Програма/Спеціальність, складовою яких є ОК	Економіка / 051 «Економіка»			
5.	Рівень НРК	6			
6.	Семестр та тривалість вивчення	4 курс, 7 семестр, 1-15 тижнів			
7.	Кількість кредитів ЄКТС	5			
8.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття) заочна		Самостійна робота	
		Лекційні	Практичні /семінарські	Лабораторні	90/138
		30/6	30/6	–	
9.	Мова навчання	Українська			
10.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Ковбаса Олександр Миколайович, доцент кафедри економіки та підприємництва (ауд. №403а корпус економічного факультету)			
10.1	Контактна інформація	oleksandr.kovbasa@snau.edu.ua			
11.	Загальний опис освітнього компонента	<p>Вивчення навчальної дисципліни «Організація та кооперація підприємницької діяльності» дозволяє: зрозуміти базові економічні закони та форми організації економічної діяльності, економічні відносини людей, що об'єктивно виникають між ними у процесі здійснення підприємницької діяльності, завдання планування та проблеми оптимізації виробництва в умовах обмеженості ресурсів; навчитися швидко орієнтуватися в економічних процесах, обґрунтовано приймати раціональні управлінські рішення. Вивчення курсу є обов'язковим компонентом підготовки бакалаврів за спеціальністю «Інформаційні системи та технології», оскільки він надає здобувачам необхідні теоретичні знання та практичні навички з основних методів і процедур, які забезпечують розвиток економіки та бізнесу.</p> <p>Вивчення навчальної дисципліни «Організація та кооперація підприємницької діяльності» завершується підсумковим контролем у формі заліку.</p>			
12.	Мета освітнього компонента	<p>Формування у студентів сучасних знань про економічну науку та бізнес, розкриття сутності тенденцій та змін у динаміці розвитку та ефективній діяльності господарюючих суб'єктів та національної економіки в цілому, оволодіння теоретичними базовими знаннями, які необхідні для розуміння змісту навчальної дисципліни. Ознайомлення з системою маркетингу, планування та прийняття управлінських рішень щодо вибору моделі та видів підприємницької діяльності, форм організації бізнесу під час створення підприємства</p>			

13.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1. Освітній компонент базується на дисциплінах з циклу бакалаврської підготовки: мікроекономіка, макроекономіка, економіка підприємства, менеджмент, маркетинг. 2. Освітній компонент є основою для дисципліни: економіка аграрних підприємств, організація виробництва, стратегія підприємницької діяльності.
14.	Політика академічної доброчесності	Списування – завдання не зараховується. Використання заборонених засобів під час контрольних засобів – відповідь не зараховується. Плагіат – завдання не зараховується. У випадку недотримання політики академічної доброчесності передбачено повторне проходження оцінювання.
15.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=3496

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК:	Як оцінюється ДРН
Після вивчення місцевого бізнесу та підприємництва студент очікувано буде здатен...	
ДРН1: розуміти основні поняття, цілі та функції, основні форми і функціонал підприємництва.	Тести множинного вибору
ДРН2: розуміти ключові поняття, умови та сутність підприємництва (ціни, витрати, менеджмент, маркетинг, логістика), індикатори та показники моніторингу умов ведення бізнесу.	Тести множинного вибору
ДРН3: розуміти механізм реалізації підприємницької ідеї та створення власної справи. Вміти розробляти бізнес-план підприємницької ідеї та створення власної справи. Аналізувати та оцінювати вплив результатів діяльності підприємницьких структур на фінансове забезпечення в підприємстві.	Тести множинного вибору Розробка бізнес-плану
ДРН4: обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку бізнесу враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики	Тести множинного вибору Розрахункове завдання

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Розподіл в межах загального бюджету часу			Рекомендована література О – основна, Д - додаткова
	Аудиторна робота		Самостійна робота	
	Лк	Пз		
ТЕМА 1. Теоретичні основи агробізнесу та підприємницької діяльності. 1.1. Предмет, мета і завдання курсу “Організація та кооперація підприємницької діяльності”. 1.2. Сутність і зміст понять “підприємництво” і “агробізнес”. 1.3. Система аграрного бізнесу.	2/-	-/-	4/8	О (1-3) Д (1-2)

<p>Підприємництво як елемент системи агробізнесу.</p> <p>1.4. Передумови, фактори і загальна оцінка розвитку агробізнесу в Україні.</p>				
<p>ТЕМА 2. Організація системи управління, регулювання і координування підприємництва та аграрного бізнесу</p> <p>2.1. Визначення ключових понять теми.</p> <p>2.2. Регулювання і координування агробізнесу на загальнодержавному і регіональному рівнях.</p> <p>2.3. Організація управління в підприємницьких структурах аграрного бізнесу: особливості і тенденції сучасного стану розвитку.</p> <p>2.4. Місцеве самоврядування та його роль в розвитку аграрного бізнесу</p>	2/-	2/-	6/10	О (1,2) Д (1-4)
<p>ТЕМА 3. Планування як основа підприємницької діяльності і аграрного бізнесу</p> <p>3.1. Система планування аграрного бізнесу: складові елементи, принципи і методи планування.</p> <p>3.2. Місце і роль прогнозування в системі планування агробізнесу.</p> <p>3.3. Програмно-цільове, ділове і проектне планування.</p> <p>3.4. Стратегічне планування аграрного бізнесу.</p> <p>3.5. Використання бізнес-моделювання при плануванні підприємницької діяльності</p>	2/-	4/-	12/16	О (1,2,3,4) Д (1-2)
<p>ТЕМА 4. Організація бізнес-планування в підприємницьких структурах АПК</p> <p>4.1. Особливості бізнес-планування в формуваннях АПК.</p> <p>4.2. Структура бізнес-плану, методичні підходи до розробки основних розділів бізнес-плану підприємства.</p> <p>4.3. Просування бізнес-плану.</p>	2/-	10/4	16/22	О (1,2) Д (1-2)
<p>ТЕМА 5. Бюджетування в підприємствах аграрного сектору</p> <p>5.1. Сутність і призначення бюджетів. Результати від впровадження бюджетування.</p> <p>5.2. Технологія бюджетування.</p> <p>5.3. Функції бюджетування та архітектоніка бюджетної системи.</p> <p>5.4. Методика і порядок складання окремих бюджетів.</p>	6/2	6/2	12/18	О (3,4) Д (1-2)
<p>ТЕМА 6. Теоретичні, методологічні та методичні основи кооперації в системі агробізнесу.</p> <p>6.1. Кооперація і кооперативи: ідентифікація понятійного апарату.</p>	6/2	0/-	8/14	О (1-4) Д (1-2)

6.2.Принципи і функції діяльності кооперативів. 6. 3.Місце і роль обслуговуючих кооперативів в системі сучасного агробізнесу.				
ТЕМА 7. Організаційно-економічні і правові основи сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів. 7. 1.Огляд нормативно-правової бази з питань кооперації. 7. 2.Характеристики основних форм і видів обслуговуючих кооперативів. 7.3.Структурний розвиток обслуговуючих кооперативів	2/-	2/-	6/12	О (1-3) Д (1-2)
ТЕМА 8. Організація фінансової діяльності обслуговуючого кооперативу. 8.1. Порядок формування і використання внесків членів кооперативу. 8.2. Обґрунтування неприбуткового характеру кооперативу. 8.3. Фінансові ресурси кооперативу, джерела і порядок їх формування. 8.4. Оподаткування сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів.	2/-	2/-	8/12	О (1-3) Д (1-2)
ТЕМА 9. Порядок створення, реєстрації, ліквідації і реорганізації сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів. 9.1. Порядок створення і реєстрації обслуговуючого кооперативу. 9.2. Реорганізація, ліквідація кооперативу. 9.3. «Правове поле» діяльності обслуговуючого кооперативу. Підготовка статуту кооперативу	2/-	2/-	8/12	О (3-5) Д (1-2)
ТЕМА 10. Формування економічних взаємовідносин в сільськогосподарському обслуговуючому кооперативі. 10.1. Планування діяльності обслуговуючого кооперативу. 10. 2. Маркетингова діяльність кооперативу. 10.3. Порядок ціноутворення на послуги кооперативу. 10.4. Розподіл економічного результату (кооперативних виплат) від діяльності кооперативу.	4/2	2/-	10/14	О (3-5) Д (1-2)
ВСЬОГО	30/6	30/6	90/138	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)
ДРН1: розуміти основні поняття, цілі та функції, основні форми і функціонал економіки на рівні підприємства.	Лекція, практичне заняття, дискусія	Опрацювання теоретичного матеріалу, пройти тести
ДРН2: розуміти ключові поняття, умови та сутність підприємництва (ціни, витрати, менеджмент, маркетинг, логістика), індикатори та показники моніторингу умов ведення бізнесу.	Лекція, практичне заняття, дискусія	Опрацювання теоретичного матеріалу, пройти тести, написання реферату
ДРН3: розуміти механізм реалізації підприємницької ідеї та створення власної справи. Вміти розробляти бізнес-план підприємницької ідеї та створення власної справи. Аналізувати та оцінювати вплив результатів діяльності підприємницьких структур на фінансове забезпечення в підприємстві.	Лекція, практичне заняття, дискусія, розрахункове завдання	Опрацювання теоретичного матеріалу, пройти тести, розробка бізнес-плану
ДРН4: обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку бізнесу враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики	Лекція, практичне заняття, дискусія, розрахункове завдання	Опрацювання теоретичного матеріалу, розрахунок рівня беззбитковості

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Реферати	20/20%	Протягом семестру
2.	ІРЗ (бізнес-план, розрахунок рівня беззбитковості)	25/25%	Протягом семестру
3.	Тестування	25/25%	Протягом семестру
4.	Іспит (письмова відповідь на відкриті питання та виконання практично-розрахункового завдання)	30/30%	За графіком сесії

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Тест множинного вибору та індивідуальне завдання.	<12 балів	12-15 балів	15-18 балів	18-20 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі питання розкриті не повністю, відсутній аналіз вивченого матеріалу	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, чітко інтерпретовано отримані результати, зроблені пропозиції щодо поліпшення та удосконалення конкретних питань, сформована своя думка та своє бачення певної проблеми, продемонстровано здатність до критичної оцінки різних джерел інформації, вдумливість, зроблені висновки щодо використання отриманих знань у професійній діяльності
Контролюючий тест (питання з множинним вибором; проміжна атестація)	<9 балів	9-11 балів	12-13 балів	14-15 балів
	Менше 6 вірних відповідей на питання тесту	6-7 вірних відповідей на питання тесту	8 вірних відповідей на питання тесту	9-10 вірних відповідей на питання тесту
Тест множинного вибору та індивідуальне завдання	<12 балів	12-15 балів	15-18 балів	18-20 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі питання розкриті не повністю, відсутній аналіз вивченого матеріалу	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, чітко інтерпретовано отримані результати, зроблені пропозиції щодо поліпшення та удосконалення конкретних питань, сформована своя думка та своє бачення певної проблеми,
Презентація, доповідь (Самостійна робота)	<9 балів	9-11 балів	11-13 балів	13-15 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі питання розкриті неповністю, студент володіє матеріалом не повною мірою	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано вільне володіння матеріалом	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано високу обізнаність у закріпленій за здобувачем темі, здатність до критичної оцінки різних джерел інформації, вдумливість, зроблені висновки щодо використання отриманих знань у професійній діяльності
Іспит	<18 балів	18-21 балів	22-26 балів	27-30 балів
	<60% правильних відповідей Відсутність розуміння конкретних предметних теорій, парадигм, концепцій та принципів	60-74% правильних відповідей Деяке розуміння конкретних предметних теорій, парадигм, концепцій та принципів Відтворювати знання на основі безпосередньо викладеного матеріалу в межах ОК	75-89% правильних відповідей Розуміння специфічних теорій, парадигм, концепцій та принципів, а також розуміння більш спеціалізованих областей Відтворювати знання, безпосередньо викладеного матеріалу в межах ОК із деякими доказами більш широкого досліджень	90-100% правильних відповідей. Глибоке розуміння специфічних теорій, парадигм, концепцій та принципів, а також глибоке розуміння більш спеціалізованих областей Відтворювати знання, отримані поза межами безпосередньо викладеного матеріалу в межах ОК Вміння шукати, аналізувати, синтезувати, узагальнювати та критично оцінювати інформацію

5. 2. Формативне оцінювання: для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Тестування в (Moodle)	По закінченню кожного модуля
2	Заповнення відомостей самооцінювання	По закінченню відповідної теми
3	Письмовий зворотний зв'язок на реферат	Протягом 1 тижня після виконання
4	Усний зворотний зв'язок від викладача під час виконання ІРЗ	Під час виконання ІРЗ

5.3. Шкала оцінювання, що діє в ЗВО:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики, кваліфікаційної роботи	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
75-81		
69-74	задовільно	
60-68		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

6.1.1. Підручники/посібники

1. Економіка і бізнес: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, д.е.н., проф. О. І. Карінцевої. Суми: Університетська книга, 2021. 316 с. <https://bit.ly/36zR517>
2. Економіка і бізнес: навчальний посібник. І.А. Дмитрієв, Я.С. Левченко, І.Ю. Шевченко. Х.: ФОП Бровін О.В., 2018. 316 с. <https://vseosvita.ua/library/embed/01003qo5-5e69.doc.html>
3. Основи бізнесу: навчальний посібник / Доброва Н.В., Осипова М.М. – Одеса: Бондаренко М. О., 2018. – 305 с. https://dut.edu.ua/uploads/1_1860_50378142.pdf
4. Основи підприємництва: Підручник.- під заг. ред. Н.В. Валінкевич. – Житомир : ЖДТУ, 2019. – 492 с. URL: <https://bit.ly/3tGZU5p>
5. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. Суми: ВТД «Університетська книга», 2018. 572 с. https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/80114/1/Sotnik_torgivlja.pdf
6. Логістика та управління ланцюгами поставок: Підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 848 с.

6.1.2. Методичне забезпечення

1. Е-курс «Організація та кооперація підприємницької діяльності». URL: <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=3496>
2. Основи економіки і бізнесу. Конспект лекцій для студентів спеціальності 126 «Інформаційні системи та технології» ОС «Бакалавр» - Суми: СНАУ, 2023.– 110 с.
3. Основи економіки і бізнесу. Методичні рекомендації для практичних занять для студентів спеціальності 126 «Інформаційні системи та технології» ОС «Бакалавр» - Суми: СНАУ, 2023.– 64 с.
4. Основи економіки і бізнесу. Рекомендації для самостійної роботи для студентів спеціальності 126 «Інформаційні системи та технології» ОС «Бакалавр» - Суми: СНАУ, 2023.– 86 с.

6.2. Додаткові джерела

1. Ватаманюк О.З. Бізнес-економіка. Навчальний посібник. Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2018. 326 с.
2. Кваша, О. С. Бізнес-планування у діяльності організації: європейські стандарти, основні методологічні підходи та базові процедури. - О. С. Кваша, В. В. Фоміна. - Економіка і суспільство. – 2017. – № 12. – с. 268-275.

6.3. Програмне забезпечення

Стандартні пакети прикладних програм MS Office

6.4. Інформаційні ресурси:

1. Міністерство цифрової трансформації України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://thedigital.gov.ua/>
2. Офіс розвитку МСП. URL: <https://sme.gov.ua/sme-development-office/>
3. Державна регуляторна служба України <http://www.drsgov.gov.ua/>
4. Інститут економіко-правових досліджень НАН України URL: <http://www.iepd.dn.ua/>.
5. Інститут регіональних досліджень НАН України URL: <http://irr.org.ua/>.
6. Міністерство економіки України URL: <http://me.kmu.gov.ua/>.231
7. Міністерство фінансів України URL: <http://www.minfin.gov.ua/>.
8. Національна бібліотека України ім. Вернадського (Київ) URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
9. Український центр економічних та політичних досліджень ім. О. Разумкова. URL: <http://razumkov.org.ua/pro-nas/istoriia-tsentru>
10. Інформаційний ресурс все для розвитку малих та середніх підприємств. URL: <https://www.smedevelopment.info/>
11. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/>
12. Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року від 10.07.2019 р. № 526-р. Кабінет Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-shvalennya-strategiyirozvitku-sferi-innovacijnoyi-diynalnosti-na-period-do-2030-roku>.